

SLOVENEČ

Naročnina
za državo SHS:
a) po pošti mesečno Din 12
b) dostavljeno na dom
mesečno „ 10
za inozemstvo:
mesečno „ Din 20
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji „ Din 15
v inozemstvu „ „ 35
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Cene inseratom:
Enostopna politna vrsta malih
oglasov po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana itd.
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
nedeljski in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase.
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797

Zaščita kristjanov v Turčiji.

Zavezniki so v Sevresu podpisali mi-
rovni diktat za Turčijo. Ta ga še do sedaj
ni ratificirala in ga z ozirom na najno-
vejšo dogodke tudi nikdar ne bo. Razmere na
bližnjem iztoku bodo velesile skušale ure-
diti z zmagovito in ne več s premagano Tur-
čijo. Tudi naša država se bo udeležila kon-
ference, na kateri se bodo določile točke
mirovne pogodbe. Že ponovno smo glede
političnih vprašanj izrekli svoje mišljenje,
da mora naša diplomacija ob tej priliki za-
sledovati jugoslovanske in slovanske inte-
rese sploh, ne pa biti mutast sekundant tu-
jih imperialističnih stremeljenj. Toda na tej
konferenci bo treba tudi zahtevati, da se
zaščitijo kristjani v Turčiji.

Krščanske cerkvene organizacije so že
od nekdaj največji kulturni element v Tur-
čiji. Dočim je islam brez razumevanja stal
kulturnim potrebam svojih vernikov nas-
proti, so krščanske cerkve razvijale, same
in podprte od zapadnih narodov, razsežno
kulturno delo. Za to niso dobivale od os-
manskih vlad nobene naklonjenosti, ampak
nasprotno, največje in najhujše preganja-
nje. Z mečem in ognjem je divji islamski
fanatizem hotel iztrebiti krščanski element
v sprednji Aziji. Med svetovno vojsko in
med angorsko-grško vojsko je na stotine
kristjanov moralo umreti nasilne smrti ra-
di svojega krščanskega veroizpovedanja.
Med svetovno vojsko so to strašno klanje
mirno gledale centralne sile, med turško-
grško vojsko pa zmagoviti zavezniki. Fran-
cija in Italija sta podpirali Kemal pašo, ne
da bi zahtevali zaščite kristjanov, Anglija
in Amerika sta se omejili na platonične
proteste. V angleškem parlamentu je dne
4. avgusta Lloyd Georges izrekel svoje ogor-
čenje nad strahovitostmi, ki so jih dopri-
našale Kemal-pašine čete nad krščanskim
prebivalstvom, a ameriško javnost je o teh
krutostih informiral član ameriške misije
dr. Word. Pri tem je ostalo, čeprav je sv.
Oče povzdignil ponovno svoj glas za inter-
vencijo velesil v korist krščanskih mino-
ritet turške Azije.

Računa se, da so Turki od leta 1914
do danes pobili in pomorili blizu pol mi-
lijona krščanskega sveta brez ozira na stan,
spol in starost. Usoda maloazijskih kris-
tjanov nikdar ni bila brez preganjanj. Os-
mani in Perzi so jih neprestano tlačili in
preganjali, a tako krvava ni bila nikdar kot
zadnjih deset let. In »kulturna« Evropa je
z Metternichovo neobčutljivostjo gledala di-
vjanje turških civilnih in vojaških oblasti!

Vsa krščanska veroizpovedanja so na
teh dogodkih interesirana, ker trpe njihovi
bratje po veri. Katoličani, pravoslavci, pro-
testantje imajo v turški Mali Aziji (in tudi
v vzhodni Trakiji) svoje cerkvene organi-
zacije poleg ondotnih samostojnih krščan-
skih cerkva. Največ trpijo seveda Armenci,
ker jih je blizu 3 milijone. Njih kri je tekla
v potokih. Materialistična Evropa dosedaj
ni hotela čuti njihovih obupnih klicev po
pomoči.

V vseh krščanskih cerkvah Jugoslavi-
je sme naša diplomacija računati na hval-
leznost, ako se ob priliki ureditve prilik na
bližnjem iztoku zavzame tudi ona za trpe-
če kristjane v Mali Aziji ter pomaga ustva-
riti za nje uspešno, nespodbito garantira-
no zaščito.

Radlč gre v Srhijo!

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Danes popoldne
je izšla posebna izdaja Cicvaricevega
»Dnevnika«, ki poroča, da je demokratični
poslanec Angelić imel dolgo konferenco z
Radlčem, Pavelićem in Drinkovićem. Na
tej konferenci v Zagrebu je Radlč izjavil,
da bo on sam s svojimi poslanci sodeloval
na kumanovski proslavi, da s tem izrazi
priznanje Srbiji za njeno sodelovanje pri
ustvarjanju naše države.

Nocoj ob 8. vsi v »Union«
predavanju o dr. Kreku.

Položaj v orientu.

KONFERENCA UKINJENA.

Pariz, 6. okt. (Izv.) Po londonskih po-
ročilih je konferenca v Mudaniji prekinje-
na. General Harrington in drugi generali
so se podali v Carigrad, kjer pričakujejo
nadaljnjih navodil.

Premirje se je podpisalo na ladji.

Pariz, 6. oktobra. (Izv.) »Information«
poroča, da se je zapisnik o premirju pod-
pisal na ladji pred Mudanijo. Turški nacio-
nalisti so pristali na to, da ostanejo zavez-
niki v Carigradu do končnega miru. V Ca-
rigradu se pa naselijo tudi turške naciona-
listične civilne oblasti, tako da bosta tam-
kaj dve upravi. Carigrad ima biti po želji
Kemal paše tudi sedež tracijske turške ob-
lasti.

Slab vtis v Londonu.

London, 6. okt. (Izv.) Ponoči od 11. do
pol 1. ure je imela vlada sejo, na kateri je
razpravljala o brzovarnem poročilu gene-
rala Harringtona. Brezlična brzovarnost pa
je zelo pokvarjena. Vendar je iz jasnih
mest brzovarnosti razvidno, da je položaj zelo
malo zadovoljiv.

London, 6. okt. (Izv.) Poročilo genera-
la Harringtona, v kolikor je jasno, opisuje
položaj kot zelo težaven. General Harring-
ton se bo danes zopet podal v Mudanijo.

Angleži gledajo položaj pesimistično.

London, 6. okt. (Izv.) Današnji mini-
strski svet je nadaljeval posvetovanja o
orientnem vprašanju. Razne uradne oseb-
nosti izjavljajo, da je položaj še vedno tež-
ak in resen. Lord Curzon odpotuje ob
2. uri popoldne v Pariz, da konfirira s
francoskim ministrskim predsednikom Po-
incarejem.

Predlog angorske vlade.

London, 6. okt. (Izv.) Angorska vlada
je sporočila, da bo izvedla določbe dogo-
vora v Mudaniji. Nadalje predlaga, naj bi
se vršila orientna konferenca v Smirni 20.
oktobra. Poleg držav, ki so že določene, da
se udeležijo konference, naj se povabijo še
Rusija, Ukrajina in Georgija, ker so direk-
tno tangirane pri dardanelškem vprašanju.
Končno se angorska vlada zahvaljuje za
priznanje turških pravic do Tracije.

Burna seja občinskega sveta v Mariboru.

DR. ŽERJAV ZOPER SOCIALNI ZAKON. — DRAGINJSKA DEBATA.

Maribor, 6. okt. (Izv.) Današnja seja
mariborskega občinskega sveta je bila zelo
burna. Župan Grčar je poročal, da sta od-
ložila občinske mandate Anton Krepek
(SLS), na katerega mesto pride Ivan Lor-
ber, ter ravnatelj Voglar, načelnik demo-
kratskega kluba občinskih svetnikov, na
katerega mesto pride Bureš. Nato je prišel
na vrsto ferman ministra za socialno politi-
ko dr. Žerjava, ki ga je poslal županu Gr-
čarju v ekspresnem pismu. Kakor znano,
bi moralo graditi stanovanjske hiše okrog
40 Mariborčanov, bank in drugih imovitih
zasebnikov glasom pravomočnega sklepa
občinskega sveta v smislu svoječasne dr.
Gosarjeve naredbe, da se omili stanovanj-
ska beda v Mariboru. 1. oktobra bi morali
biti deložirani vsi tisti, ki niso začeli zidati.
Dr. Žerjav je pa v svojem pismu sporočil,
da jih ne smejo deložirati in jim tudi ni
treba zidati, ako še niso začeli. Ta zadeva
je povzročila med občinskimi svetniki sil-
no razburjenje. Občinski svetniki so govo-
rili zelo ostro proti temu ukrepu dr. Žer-
java, s katerim ščiti protizakonito demo-
kratske velekapitaliste. Dr. Verstovšek
je povdaril, da je bil tozadevni občinski
sklep storjen na podlagi zakona, ki ga se-

Turki so dovolili.

Pariz, 6. okt. (Izv.) »Chicago Tribu-
ne« poroča, da so v dogovoru, ki se je
podpisal v Mudaniji, turški nacionalisti
dovolili, da zavezniki ostanejo v Carigra-
du. Nevtralna cona se izprazni in se mora-
jo Angleži umakniti iz Čanaka na polotok
Galipoli.

Turki zapuščajo nevtrarno cono.

London, 6. okt. (Izv.) Posebni poroče-
valec lista »Daily Chronicle« poroča iz Ča-
naka, da se umik turških kemalističnih
čet neprestano nadaljuje ter da so angle-
ške čete generala Harringtona po infante-
rijskih oddelkih z njimi v stalnem stiku.

KONFERENCA SE NADALJUJE.

Carigrad, 6. okt. (Izv.) Konferenca v
Mudaniji, ki je bila včeraj prekinjena, se
danes nadaljuje.

Sedež bodoče mirovne konference.

Pariz, 6. oktobra. (Izv.) »Matin« po-
roča, da evropski Turki žele kot sedež
mirovne konference Benetke, kemalisti so
za Scutari pri Carigradu; po izjavi angor-
skega poslanika v Rimu se bo pa mirovna
konferenca vršila najbrže v Taormini.

ZA AVTONOMIJO TRACIJE.

Sofija, 6. okt. (Izv.) Radi Tracije se po
vseh mestih Bolgarije prireja veliki sho-
di. V sklenjenih resolucijah se obračajo
tracijski begunci s prošnjo na bolgarsko
vlado, naj bi na pristojnih mestih vse stori-
la, da postane Tracija avtonomna dežela
ter se tako številnim beguncem omogoči
vrnitev na svoje domove ter s tem konča
njihovo bedno stanje.

Boj za neodvisnost Turkestanu.

Pariz, 6. okt. (Izv.) »Chicago Tribune«
poroča, da so čete Enver-paše pri Samar-
kandu uničile dve boljševiški diviziji.

Grki se branijo s požigom.

Pariz, 6. okt. (Izv.) »Matin« poroča,
da Grki zelo otežkočajo položaj v orientu,
ker nočejo ničesar popustiti. V Traciji so
Grki požgali 50 turških vasi.

daj minister dr. Žerjav ruši in da minister
zakona z nobenim pravilnikom ne more
spreminjati ali razveljaviti. Zato predlaga,
da mestni zastop proti ukrepu ministra dr.
Žerjava najostreje protestira, se ne ukloni
ter pozove vse parlamentarne klube, da
preprečijo Žerjavov pravilnik. Razen JDS-
arjev so vsi občinski svetniki glasovali za
predlog dr. Verstovškega.

Nato se je vršila draginjska debata po-
vodom socialdemokratskega predloga, da
se naj izda prepoved za izvoz žive živine.
Pri tem je prišlo do ostrega nastopa med
dr. Verstovškom in Weixlom. Dr. Verstov-
šek je dokazoval, da so draginje krivi sa-
mo nesolidni trgovci, predvsem demokrati-
ski in židovski, ki škodujejo s tem na ugle-
du tudi solidnim trgovcem. Ravno po krivi-
di nesolidnih trgovcev je v Mariboru dragi-
nja hujša kakor v vseh drugih mestih v dr-
žavi. Weixlu očita, da je kot predsednik tr-
govskega gremija organiziral vse tiskarne
za boj kot proti Cirilovi tiskarni, ker je di-
jakom prodajala knjige za 10 odstotkov ce-
neje kakor je bila določena cena. To je v
časih draginje bilo za dijake naravnost so-
cialna dobrota.

demo polagoma ne samo do jugoslovanske
edinstvene zavesti, marveč do jugoslovans-
ke nacije, vpoštevajoč svetost imen Srb,
Hrvat in Slovenec. Ob tej priliki je Davi-
dović povdaril, da se mora vidovdanska
ustava revidirati tudi v ostalih točkah, ki
jih zahteva program demokratske stranke.
Zato mi je žal, da je G. Davidović podal
znano izjavo. G. Davidović res ni imeno-
val besed konfederacija, avtonomija — ali
iz njegovega govora o potrebi sporazuma

s Hrvati in Slovenci in v zvezi z resolucijo
zagrebškega kongresa nujno sledi, da je
g. Davidović razširil revizijo ustave tudi
na notranjo ureditev države. Oblasti se
imajo urediti — je izjavil g. Davidović —
kakor to zahtevajo ljudske potrebe, ne
smejo pa biti zapreka sporazumu med ple-
meni. Glavna stvar je sporazum s Hrvati
in Slovenci, a revizija je samo sredstvo, s
katerim se pride do sporazuma. Potreba
tega sporazuma in revizijo ustave — je
dejal g. Davidović — zahteva ne samo no-
tranjepolitični, marveč tudi zunanjepolitič-
ni položaj.

Radikalni poslanci o položaju.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Zapleten politi-
čni položaj se je pričel jasni. Semkaj pri-
hajajo demokratični in radikalni poslanci,
da se informirajo o položaju. Vaš dopisnik
se je pogovarjal z radikalnim poslancem
dr. Prodanovićem, ki je izjavil: Somborski
kongres ni toliko vplival na vodstvo naše
politike. Na kongresu sta govorila samo
dva politika o reviziji ustave, a zbor se ni
izjavil za revizijo. Pač pa je kongres upli-
val na vodstvo v drugi smeri. Na kongresu
je prišlo na površje veliko nezadovoljstvo
z vodstvom naše notranje politike. Zato
bo radikalni klub zahteval revizijo koali-
cijskega dogovora v tem smislu, da dobi v
svoje roke notranje ministrstvo. Kar se ti-
če vprašanja revizije ustave, je izjavil dr.
Prodanović, da se radikalni klub načeloma
ne protivi reviziji ustave, vendar po nje-
govem mnenju za to še ni pravi čas. Dne
12. t. m. bo imel glavni odbor radikalne
stranke sejo, na kateri se bo razpravljalo
tudi to vprašanje. Na tej seji se bo ugotov-
ilo, ali je glavni odbor za politiko Nikole
Pašića ali Stojana Protića. Drugo vpra-
šanje je, ali če radikalni klub spremeniti
svojo dosedajno taktiko na osnovi ustave
Stojana Protića. V demokratskem klubu
se vrši huda zakulisna borba. Kongresisti
odločno trdijo, da je za nje cela Šumadija
in da se je v demokratskih vrstah Srbije
navdušeno pozdravila ideja sporazuma s
Hrvati in Slovenci. Dr. Ribar je odkrito iz-
javil v belgrajskih listih svoje mišljenje in
se ga trdno drži. Pravi, da se mora na-
pram Hrvatom voditi lojalna politika, pol-
na takta. G. Davidović skuša pred stran-
kinim kongresom iz taktičnih razlogov pri-
kriti svoje pravo mišljenje in zato izjavlja,
da ni za revizijo utave. Črnogorski demo-
krati so v ostri opoziciji proti Pribičeviću.
Splošno ni čuti v političnih krogih nobene
izjave, pač pa se sliši beseda revizija in
zopet revizija.

ZADEVA PRINCA JURJA PRED MINI-
STRSKIM SVETOM.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Danes popoldne
od pol 5. do pol 8. se je vršila seja minist-
skega sveta, pri kateri je bil v začetku nav-
zoč tudi princ Jurij, ki je prinesel vladni sle-
deči pismeni odgovor: »Kraljevi vladil! —
Sporočeno mi je bilo, da mi je kot članu
kraljeve hiše določenih na leto, če stanujem
v naši državi, poleg redne apanaže še 600
tisoč dinarjev iz dvorne blagajne. Ne glede
na svoje osebne dolge, katere sem bil
prisiljen napraviti in katere moram vrače-
vati, mi je z gornjo vsoto nemogoče ustano-
viti in vzdrževati svoj dom tako, kakor mi-
slijo ministrski svet in kakor bi bilo dejansko
potrebno. Zato smatram, da v zgornji odlo-
čitvi ni vsebovano popolno rešenje celokup-
nega mojega vprašanja. Že prej, to je v
mojih prejšnjih predlogih, ni bilo govora
samo o denarnih sredstvih, ampak tudi o
ostalih kompetencah člana vladarske hiše,
ki so se mi bile polagoma druga za drugo
omejevale. Ako se pod gornjo odločitvijo
more smatrati to, da se mi da posebno sta-
novanje v Belgradu, kot se spodobi članu
kraljeve hiše in odgovarjajoča vozna sred-
stva, sem jaz nezadovoljen. Smatrajoč, da
je vsota premajhna za to, kar se more od
mene s pravico zahtevati, vendar prista-
jam na odločitev, da bi pokazal, da se moje
vprašanje ni sukalo samo okoli pogajanj
za višino vsote. V nasprotnem slučaju tako
nepopolno in za mene škodljivo rešenje
ne sprejemem.

Belgrad, 6. oktobra 1922. — Jurij.

Ta odgovor je princ Jurij izročil mi-
nistrskemu svetu in takoj zapustil sejo.

Nato je ministrski svet razpravljaval o tem odgovoru. Ugotovilo se je, da se je princ Jurij v svojem odgovoru izognil vprašanju, če pristane na to, da se pokori dvornim štatutom in kralju kot šefu vladarske hiše. Zato ministrski svet smatra odgovor za nezadosten in bo izvajal posledice v obliki najstrožjih mer.

Nato je ministrski svet razpravljaval o agrarni reformi v Dalmaciji. Ker ni bil navzoč minister za agrarno reformo, je razprava odgojena. Končno je bilo podpisanih nekaj ukazov.

DAVIDOVIČ PROTI PRIBIČEVIČU.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Danes dopoldne so imeli demokratični ministri dr. Krstef, Timotijević in dr. Kumanudi dolgo konferenco z Davidovićem in so skušali najti podlago, na kateri bi se spor s Pribičevićem rešil mirnim potom. G. Davidović je pa odločno nastopil proti vsakemu reševanju in odgovoril, naj to vprašanje reši glavni odbor demokratiške stranke, ki se bo sestal čez nekaj dni. Sodi, da je ta sestanek aranžiral Pribičević, ki je uvidel, da mu na klubovi seji in na seji glavnega odbora preti poraz in bi zato rad, da se stvar prej reši in se Pribičević eventualno obdrži. Odločen nastop Davidovića je napravil v političnih krogih velik vtis.

DR. RIBAR PRI KRALJU.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Nocoj ob pol 7. uri je šel predsednik narodne skupščine dr. Ribar na dvor h kralju Aleksandru. V avdijenci je bil Ribar nad dve uri in se je razgovarjal s kraljem o sklicanju narodne skupščine. Kralj se je informiral o položaju in o vseh tekočih vprašanjih. Ribar je informiral kralja o zagrebškem kongresu in o vseh vprašanjih, ki bodo odločno vplivala na vladno krizo.

DRŽAVNI SVET.

Belgrad, 6. oktobra. (Izv.) Državni svet bo imel sejo 18. t. m. Na tej seji bodo prisegli novi člani. Razpravljali bodo o činu članov in o razdelitvi nasekejke. Državni svet se bo sestal, ker se je že celo Pašić sam na seji ministrskega sveta zgrajal nad njegovo nedelavnostjo.

Poslanec Nemanč za Belokrajino.

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Poslanec Jugoslovanskega kluba Nemanč je ponovno interveniral za pomoč pogorelcem v Knežini obč. Dragatuš. Objubljena je podpora. — Isti poslanec je pri ministrstvu za javna dela interveniral za popravo mostu preko Vlahinje. V to svrhu je minister odločil 25.000 kron.

Škandal za škandalom.

Zagreb, 6. oktobra. (Izv.) »Službene Novine« prinašajo okrožnico pokrajinskega namestnika Demetrovića, v kateri poziva ravnateljstva in uprave vseh srednjih in njim sorodnih šol, da strogo pazijo, da se dijaki ne bodo vpisali v nobeno telovadno društvo, ako ni včlanjeno v Jugoslovanski sokolski savez. Vsa druga telovadna društva so za dijake prepovedana.

Mobilizacija črnomoškega brodograja.

London, 6. okt. (Izv.) Ruska sovjetska vlada je sklenila mobilizirati črnomoško vojno brodograje.

Nova vladna kriza na Češkem.

Praga, 6. oktobra. (Izv.) Pri sestavljanju nove vlade je zadnji hip nastala kriza. Pri pogajanjih za sestavo vlade so najprej naleteli na odpor pri socialnih demokratih. Ta odpor se je posrečilo premagati. Nato so se pa pri narodnih socialistih pojavili ugovori, katerih ni bilo mogoče premagati. Pod temi okoliščinami predesti-

niranemu ministrskemu predsedniku Švehl ni bilo mogoče sestaviti vlade. Zato je sporočil predsedniku Masaryku, da njegova misija ni uspela in da jo smatra za končano. Masaryk je nato dosedanji vladi poveril vodstvo državnih poslov, dokler se ne reši kriza.

Praga, 6. oktobra. (Izv.) Listi poročajo, da se ugovori narodnih socialistov, valed katerih je nastala kriza, nanašajo na osebnosti pri sestavljanju nove vlade.

Praga, 6. oktobra. (Izv.) Poslanci Klobač, Stříbrny, Franke in Vrbenski so povabljeni k predsedniku Masaryku.

Senzacionalna vohunska afera na češkem.

Brno, 6. oktobra. (Izv.) »Lidove Noviny«, ki so poročale o vohunski aferi poročnika Novakovskega, so bile zaplenjene.

Brno, 6. oktobra. (Izv.) K poročilu o aretaciji poročnika Novakovskega se poroča uradno: Vojaška oblast je zapazila, da se izdajajo tajni dokumenti deželne komande v Brnu zastopstvu neke tuje države v Pragi. Na podlagi natančnejših poizvedb se je vojaška oblast uverila, da je poročnik Novakovski tisti, ki je izdajal tajne dokumente. Novakovski je bil namreč ordonančni častnik pri deželni komandi v Brnu. Vojaška oblast je izdala nato povelje, naj se Novakovski aretirajo. Izročen je vojaškemu sodišču. Nato pa so civilne oblasti dognale, da je bil pri tej vohunski zadevi soudeležen tudi absolvirani jurist na nemški univerzi Karl Schwabe, nakar je bil tudi ta aretiran ter izročen deželnemu kazenskemu sodišču.

Trgovski odnošaji med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Praga, 6. okt. (Izv.) Da se poglobijo trgovski odnošaji med Češkoslovaško in Jugoslavijo, se je vršila pri jugoslovanskem poslaniku dr. Vošnjaku konferenca, katere so se udeležili zastopniki gospodarskega življa. Navzoč je bil tudi češkoslovaški poslanik v Belgradu Kalina. Konstituirala se je prosta zveza, ki ima naloge, da preštudira vsa vprašanja in stremiljenja, čijih cilj je utrditev trgovskih odnošajev med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

POT DR. BENEŠA V BENETKE.

Praga, 6. oktobra. (Izv.) Ministrski predsednik dr. Beneš odpotuje v ponedeljek v Benetke, kjer se bo razgovarjal z italijanskim zunanjim ministrom Schanzerjem o nekaterih srednjeevropskih vprašanjih.

OPROŠČENI MORILEC.

Praga, 6. okt. (Izv.) Jožef Dolešal, ki je 8. julija umoril narodno socialističnega poslanca in legionarja Pšeničko iz ljubosumnosti, je bil danes pred poroto oproščen.

POCENI SLADKOR!

Praga, 6. okt. (Izv.) Sladkorna kampanja se je pričela. Pričakujejo, da bo letos 750.000 ton sladkorja, torej skoro sto tisoč ton več nego lansko leto.

SOCIALISTI IN BOLJŠEVIKI.

Dunaj, 6. okt. (Izv.) Na včerajšnji seji internacionale gradbenih delavcev so se izrekli proti sprejemu Rusov v internacionalo.

Amerika za Nemčijo.

London, 6. okt. (Izv.) Oficialni zastopnik ameriške vlade je izjavil, da morajo evropske države, preden jim bo Amerika pomagala, prvič zelo znižati izdatke za vojsko, drugič popustiti 60 odstotkov nemških reparacij in tretjič opustiti imperialistična stremiljenja, ki so povzročila vojno.

ZVIŠANJE ŽELEZNIŠKIH TARIFOV V NEMČIJI.

Berlin, 6. okt. (Izv.) S 15. novembrom se bodo železniški tovorni tarifi zvišali za

60 odstotkov. Osebnih tarif se bodo zvišali s 1. novembrom za 100 odstotkov, s 1. decembrom za nadaljnjih 50 odstotkov. Dne 1. januarja 1923 bo sledilo novo zvišanje osebnih tarifov.

NAPAD NA TURŠKEGA GUVERNERJA.

Kairo, 6. okt. (Izv.) Iz Beuruta poročajo, da so neznanci streljali na guvernerja v Hauranu, Islim pašo in ga ranili na nogi.

Kulturni škandal.

Narodni poslanec Anton Sušnik je dne 5. oktobra stavil na ministra za prosveto sledeče vprašanje:

V naši ustavi je obveljalo načelo, da je šola državna. Zato je država dolžna skrbeti, da v svoji državni šoli nudi širokim slojem naroda čim temeljitejšo splošno obrazbo. Istotako je njena dolžnost, pomagati z vsemi sredstvi do višje izobrazbe nadarjenim otrokom sromašnih staršev, ki bi sicer iz lastnih sredstev svojih otrok ne mogli pošiljati na srednje in višje šole, ter bi mnogi talenti kakor zaklad v zemlji ostali nedvigljeni in za vedno zakopani.

To dolžnost vrši država poleg brezplačnega pouka tudi s tem, da pridnim in revnim dijakom podeljuje štipendije ter uvaža na srednjih šolah pouk neobveznih predmetov.

Tak pouk je bil v Sloveniji uveden že več kot pol stoletja. Poleg obveznih učnih predmetov so mogli nadarjeni dijaki obiskovati še neobvezne predmete, kakor moderne jezike (francoščino, italijanščino, ruščino, češčino itd.), stenografijo, petje, risanje, opisno geometrijo in drugo. Ni treba omenjati, kako velikega pomena je dandanes za življenje znanje modernih jezikov in stenografije, petja in risanja, povdarjam samo, da je pouk v prostih predmetih modernih jezikov dal Slovincem lepo število modernih filologov, ki danes delujejo v javnosti kot profesorji na srednjih šolah. Ravno tako je važen na gimnazijah pouk opisne geometrije, ker omogoča dijakom-gimnazijcem študij na tehnični visoki šoli. Tudi v pedagoškem oziru je neobvezen pouk na srednjih šolah velike važnosti, ker na najbolj koristen način dijaštvo zaposli v prostih urah in ga odvrča od postopanja.

Po ujedinenju je ministristvo prosvete gledelo pouka neobveznih predmetov v Sloveniji ves čas vršilo svojo dolžnost. Letos pa se je naenkrat dogodilo, kar ne bi bilo mogoče v nobeni drugi kulturni državi. Višji šolski svet v Ljubljani je dne 23. septembra t. l. izdal odlok, s katerim »spričo znatno skróčenih postavk za učiteljske nagrade v budgetu za leto 1922-23« ukinjuje pouk prostih predmetov. To je naravnost kulturni škandal. Za vojaštvo, policijo in žandarmerijo ter Wranglovce se trošijo milijarde, za najpotrebnejše kulturne namene pa ni denarja. Na vse strani se razsipa državni denar, da bi se profesorjem honoriral pouk v prostih predmetih, ki izpopolnjujejo naučno šolsko izobrazbo in so za dijaštvo neprecenljive važnosti za vstop v življenje, za to ni kredita! Vsed nesposobne in zanikrne uprave zapravlja država na leto milijone in milijone, za prosvetne svrhe v Sloveniji za leto 1922-23 pa ni mogoče dobiti niti borih 150.000 dinarjev!

Slovensko dijaštvo, ki je po večini siromašnih staršev, je s takim postopanjem težko oškodovano, ker mu je onemogočen študij mnogih prekornostnih predmetov, užaljen pa je tudi celokupen slovenski narod, ko vidi, kako je omalovaževan in zapostavljen v kulturnem oziru.

Zato Vas vprašam gospod minister:

1. Ali Vam je znano, da je višji šolski svet v Ljubljani izdal gori omenjeno naredbo?

2. Ali hočete odrediti takoj, da se ta odlok prekličie in na srednjih šolah v Sloveniji zopet dovoli pouk neobveznih predmetov?

3. Če v resnici ni kredita, ali hočete nemudoma izposlovati za te svrhe potrebni kredit?

Prosim nujno pisment odgovor!

Živahno politično in kulturno delovanje Zveze italijanskih katol. žena.

Rim, 1. oktobra 1922.

Pretekli mesec se je tu vršil kongres »Zveze katoliških žena Italije« (U. F. C. I.), na katerem se je zbralo 2000 delegatkin. Ta zveza obstoji iz 3 podvez, to je, iz 1. »Unione delle donne catholiche«, ki je najstarejša katoliška ženska organizacija Italije, iz 2. »Ženske katoliške mladeži«, ki je bila ustanovljena leta 1918, in iz 3. Katoliških akademikark, ki so se organizirale letos po inicijativi samega papeža Pija XI. Vsaka teh zvez ima svojo predsednico, ki je obenem podpredsednica osrednje zveze, predsednica le-te pa je markiza Patrizi. Tudi ima vsaka podzveza svojega duhovnega voditelja, centrala pa vrhovnega voditelja, zdaj v osebi tit. škofa lampsškega, mons. Serafini.

Na kongresu je predsednica poročala, da šteje osrednja zveza 400.000 članic. Za propagando obstojajo posebne šole, 128 po številu, ki so dale dozda nad 700 agitatoric. V vsemkernem oziru skrbi Zveza zlasti za pouk veronauka med ljudskošolsko mladino. Proti zakonskemu načrtu Marangoni za razporoko je Zveza nabrala po Italiji 3.700.000 protestnih podpisov žena. Priredila je dva socialna tečaja l. 1921 v Novari, l. 1922 pa v Faenzi, ki se jih je udeležilo 500 delavk. Borila se je proti nemoralnim kinom, plesom in pretirani modici. V političnem oziru se je priredil tečaj z ozirom na izvojevanje ženske volivne pravice. Vršil se je tudi mednarodni kongres katoliške ženske lige po inicijativi italijanske katoliške ženske zveze.

Iz poročila podvez omenjamo sledeče najvažnejše reči: »Unione« ima 162.700 članic v 2733 društvih po 248 škofijah. Unione združuje vse ženske brez razlike stanu. Njeno delo je veliko in gre globoko: pospeševanje krščanske domače vzgoje, ki je v Italiji zanemarjena, sodelovanje med materami in učiteljicami, pozikanje konkubinatom, skrb za žensko mladino, izpostavljenost nevarnosti demoralizacije, krščanski nauk in skrb za cerkve ter duhovniški naraščaji.

»Zveza katoliške ženske mladeži« se je od l. 1918 do l. 1922 narastla od 5200 članic v 57 krožkih na 226.417 članic v 4000 krožkih. Ogromen napredek! Deli se v krožke: učiteljic, namestnic, dijakin in delavk. Delovanje je praznovrstno, da bi se moglo podrobno naštevati. Obsega vse: od politike do karitativnega dela; ima dve reviji in en popularni buletin, ki je obvezen za vse članice. Veliko propagando je Zveza mladenk vpriporila za katoliško univerzo v Milanu, pa tudi za italijanske misijone, zlasti na Kitajskem.

»Zveza vseučilišnih dijakin« se je šele letos osnovala; šteje okoli 1000 članic v 15 krožkih.

Papež se za to Zvezo izredno zanima in je ob priliki kongresa imel nanjo jako prirčen nagovor, kakršnega je malokatera organizacija deležna. Dejal je, da je organizacija zelo enostavna, solidna in prožna. (Osrednja predsednica, tri podpredsednice kot predsednice treh podvez in ravnotoliko duhovnih voditeljev z osrednjim, kar tvori vrhovno vodstvo.) Pohvalil je ves njen program, posebno pa delo za konsolidacijo družine, rekoč: »Matere, sestre, žene, hčerke: družina je vaše kraljestvo, kjer ste vi v resnici kraljice. Bog daj, da ne pride nikoli na nobeno izmed vas izkušnja, da bi se odrekle telesni suvereniteli, tako globoko ukoreninjeni v naravi sami, da bi težile za drugimi enodnevni kraljestvi in praznimi triumfi.«

Frst:

Slovenska moderna umetnost.

I. Slikarstvo.

Narodna galerija, ki se živahno razvija in neumorno zbira dokumente slovenskega slikarstva, je začela tudi izdajateljsko podjetje, ki bo velike važnosti, če bo mogoče izvesti načrtani program. Pod naslovom »Slovenska moderna umetnost« je izdala 1. zv. Slikarstvo in obeta nadaljne o kiparstvu in grafiki.

Delo obsega 4 strani teksta iz peresa dr. Izidorja Cankarja in 27 reprodukcij, ki jih je izvršila tiskarica Max Jaffé na Dunaju. Okvir, v katerem se giblje to izdajanje, se popolnoma sklada z okvirjem, v katerem je zbrana dosedanja permanentna razstava Narodne galerije in se da označiti z izrazom: slovenski impresionizem in njega trabant. Ker je misel Narodne galerije izšla iz krogov impresionistov, ki so sploh prvi v naši umetniški zgodovini sistematično gojili umetniško propagando in kot organizirana skupina ljudi prvi intenzivno proživljali umetniške probleme, zato je to

dejstvo le naravno in prvo sistematično izdajanje o slovenski umetnosti, ki je misel istega kroga, ne more imeti drugega značaja.

Razvojna mejnika sta ista kot v galeriji: Mati božja Janeza Šubica in G. A. Kosov Filozof. Z Madono je naznačena zveza s tradicijo z generacijo cerkvenega slikarstva okoli Šubicev in Wolfa, s Filozofom zveza z bodočnostjo: impresionistična sredstva ustvarjajo podobo, katera skuša po svojem koloritu in po izraznih momentih govoriti več kot o samem vtisu o predmetu, več kot o realističnem posnetku predloge — o njegovem značaju, o njegovem duševnem ustroju. Rahlo stopa to delo na pot modernih stremiljenj, kakor so tudi v drugem zaključku tega razvojnega razdoblja, v Tratniku, le rahli zarodki prihodnje generacije, v koloritu pa mnogo izrazitejša zveza z glavnim predstaviteljem našega impresionizma, z Jakopičem. V tem pravkar označenem okviru podaja ta publikacija najprej par del bratov Šubicev, ki niso imela monumentalnih tendenc, ampak so le izraz njihovega neposrednega hotenja, ki že napoveduje bodočnost.

Franketov nepretenciozni realizem je istotako predhodnik nove dobe. Ažbè, ki sledi, odeva svoje slike po monakovskem načinu v umeten enoten kolorističen ton; on je ozko zvezan z generacijo nastajajočega impresionizma kot tehnični učitelj in družabni tovariš. Petkovšek pripravlja pot z nekim domačim občutenim razpoloženjskim realizmom, ki bi se ga mogoče celo ekspresionisti ne branili. Kobilca je trabantka impresionizma, zanimiva ker prodela celo vrsto uplivov. Več ali manj isto velja o nekoliko romantičnem Veselu, ki se pa semintja močno približa osnovni struji in se kot močna osebnost vzdrži vedno poleg nje.

Grohar je eden izmed oračev nove smeri. Segantinijev upliv je v tehniki in motivu jasen Pod Koprivnikom; zreli že v monumentalnost posegajoči Grohar pa je predstavljen s Snopi. Sledi še ena trabantka Henrika Šantel; nato še dva orača: praktik in teoretik Rih. Jakopič in Jama. Matej Sternén je predmetnejši od drugih. — Sledi vrsta ljudi deloma s sličnimi, deloma bolj stvarnimi cilji: P. Žmitek, Ivan Vavpotič, Fr. Tratnik, Saša Šantel, Fr.

Klemenčič, ki pridejo od različnih strani po svoji šolski osnovi, ki se pa najdejo na skupni bazi v svojem glavnem hotenju vstvarjati in dvigniti splošni nivo našega umetniške kulture, kar jih bo za bodočnost združilo v eno generacijo z impresionizmom, tako da lahko priznamo, da so v pričujočem izdajanju tendence ene umetniške generacije razmeroma dobro ilustrirane in da si je v njem postavila svoj spomenik naša umetnost začetka XX. stoletja.

Prav dober splošno zasnovan uvod je napisal tajnik Nar. galerije dr. Izidor Cankar. Zveza z osnovnimi tendencami zapadne-evropskega kulturnega kroga na umetniškem polju je prav dobro označena in podan tudi temelj za presojanje tega, kar sledi impresionizmu.

Upamo, da najde ta prva slovenska moderna zasnovana umetnostna publikacija zadosten odmev v občinstvu, ki je zanimanjem za zgodovinsko razstavo slikarstva na Slovenskem pokazala, da čul potrebo po umetnostni izobrazbi in da bo do kmalu lahko sledila nadaljevanja.

Za bodoča leta si je Zveza na svojem kongresu postavila v glavnem ta-le program: Bje proti begu z dežele v mesta, napotovanje delavk z dežele v kršćanske strokovne zveze, pospeševanje gospodinj-skega pouka in sploh vsega, kar bi spravi-lo domače kmetsko delo bolj do veljave in prospeha. V moralnem oziru se bo za-hitevala stroga pravna cenzura, vodil boj proti preklinjanju, zlasti bogokletstvu, pijanstvu in pornografiji. Posvećala se bo posebna pažnja kaznjencam in onim de-kletom, ki pridejo iz kaznilnic, nadalje iz-kvarjeni mladeži. Končno se priredi veliki kongres »za dostojanstvo ženstva in nra-vnost naroda.«

Politične novice.

✚ Shodi Kmetke Zveze. V nedeljo je priredila KZ za mokronoški okraj dobro obiskani shod v Škocijanu. Na shodu je po-ročal o političnih in gospodarskih vpraša-njih poslanec Brodar. V tej nekdanji ne-pristopni liberalno-samostojni trdnjavi je shod potekel naravnost sijajno. — Isti dan je priredila okrajna KZ v Zasavju shod na Vaćah in v Vidergi. Na obeh shodih, ki sta bila dobro obiskana, je govoril poslanec Stanovnik.

✚ Razkol v slovenski demokratiški stranki je gotov in se, sodeč po polemiki med »Narodom« in »Jutrom«, ne bo dal več ugledati. »Narod« namreč danes piše: »Naravni proces ozdravljenja je, ako se zdravo jedro, kadar ni drugače mogoće, odloči od svoje nezdrave okolice. Mogoće, da je za trenotek to le »lokalna politična grupacija«. Prav tako pa smo preprićani, da sta tej »grupaciji«, ako ostane dosledno pri svojih zdravih načelih, zajamćena razvoj in po-rast do moćne velike stranke.« — Medtem ko dr. Ravniharjevo krilo tako samozave-stno nastopa, je Žerjavove skupine oćividno strah in bi rada spor na vsak naćin izgladi-la, posebno zaradi občinskih volitev v Ljubljani. Zato je 7. t. m. sklican zbor za-upnikov J. D. S. v Ljubljani. O tej stvari piše »Narod«: »Na zboru se ima sprejeti apel na Triller-Ravniharjevo skupino in narodne socialce za skupno sodelovanje pri občinskih volitvah. Zdi se nam, da tudi ta zbor ne bo našel ključa za rešitev iz krize.« — Tako se zdi, da je Ravniharjeva skupina čisto gotova, da bo voditelj narodnosocialistićne stranke potegnila za se-boj in tako Žerjavovce popolnoma izoli-rala. Ali je kombinacija z narodnimi so-cialci utemeljena ali pa le račun brez krćmarja, se bo kmalu videlo.

✚ Socialno delovanje ministra Žerja-va. Pred tedni je sklical Glavni zadružni savez v Belgradu skupno posvetovanje vseh zadružnih zvez v zadevi preskrbe pasivnih krajev. Zbrani zadružniki so sklenili so-glasno resolucijo, v kateri zahtevajo od vla-de večje kredite za nakup žita in drugih potrebšćin. Preskrbo pasivnih krajev naj bi prevzelo zadružništvo, kakor je to obi-čajno v vseh državah, kjer imajo kolikor-toliko razvito zadružništvo. Resolucija tudi izrecno zahteva, da naj vlada nakaže za-družništvu v te namene večje zneske. Mi-nistrski svet se je tudi kmalu nato bavil s to zahtevo zadružništva in dovolil kredit 70 milijonov dinarjev. In kako se sedaj ta denar uporablja? Kontrolo imamo samo v Sloveniji. In kaj je napravil tu minister za protinak, alter ego g. Žerjav. Pri nas ima-ta denar Zlatnemu zavodu, ki je last Slaven-ske banke. Ravnatelj te banke je g. Pra-protnik, alter ego g. Žerjav. Pri nas ima-mo tako razvito zadružništvo, da bi celo akcijo izpeljali brez težav naše zadružniš-tvo, pa naj bo že tako ali tako pobarvano. Dr. Žerjav je seveda tudi v tem primeru pokazal svoje kapitalistićno in protiljudsko kopito in je podprl z državnim denarjem svojega prijatelja, oziroma kapitalistićno podjetje Slavske banke. Seveda, povsod je treba misliti na kapitalistićno zarado.

✚ Polom SKS na Štajerskem. Samo-stojna kmetijska stranka je izgubila na Šta-jerskem ves kredit, tako da si njeni po-slanci ne upajo več tam prirediti shodov. Zadnje čase je imel posl. Mermolja shod pri Sv. Marjeti, v Ponikvi, Sv. Jakobu v Sl. Gorićah, Jamnici in drugod, kjer so bivši pristaši SKS sami poslance Mermoljo od-klonili.

✚ Katoliške šole v Bosni in vlada. O tem poroća sarajevska »Nedeljica«: V Bosni in Hercegovini je 40 katoliških šol. Od teh je nekaj delovalo že za časa turške oblasti, a tekoma avstrijske okupacije se je na teh šolah vzgajala narodno zavedna in zanes-ljiva inteligenca. Prićakovati bi bilo, da bo narodna vlada tem šolam posvećala iz hval-jeznega priznanja skrb in podporo. Toda vlada res nadzoruje te šole, ukazuje popra-ve šolskih zgradb, določa zanje knjige in se zanima zlasti za »patriotićno« vzgojo in za to, ako se z zadostnim spoštovanjem na-va-ja ime atentatorja Principa itd. Kar pa tiće podpore, pa daje vlada vsem tem 40 katolićkim šolam vsega skupaj 10.000 di-narjev ali 40.000 K letne podpore! Toliko zaslu-ži vsaka učiteljica, ki je prvo leto v slu-žbi. Ko je prišla nedavno h g. Grdjiću, ki mu je od prevrata sem poverjeno šol-stvo, prednica nekega sarajevskega kato-

liškega zavoda in ga opozorila, da obiskuje sarajevske katolićke šole 2000 otrok in da bo morala vlada izdati milijone, ako se bo-do ti zavodi zaprli, je g. Grdjić rekel: »Mi bomo te milijone radi dali, bomo imeli vsaj mladino v svojih rokah! Mi to tudi hoće-mo, da vaše katolićke šole izginejo! To je torej prosvetna politika naše vlade, to je njen šolski program. Toda bosenski kato-lićani vedo, kaj pomenijo zanje katolićke šole. Ne dajo si jih za nobeno ceno iztrgati iz rok. Dasi po ogromni večini revni, so katolićki prebivalci v Livnu, Bugojnu, Trav-niku, Dolcu in drugod, kjer je katolićkim šolam vsled vladne izstradalne politike pre-tla nevarnost, da bi se morale zapreti — pritrgalni dobesedno od lastnih ust in zbrali potrebne vsote, da so šole neovirano mogle nadaljevati pouk. Tako so katolićke šole tu-di v Bosni zid, ob katerem si bo vlada pre-je razbila glavo, nego se ji posreći uredi-ti njen protiverski šolski program.

✚ Jugoslavija gnezdo ruskih monar-histićnih rovarjev. V Kopenhagnu, kjer ži-vi ruska carica-vdova Marija Feodorovna, se vršijo zadnji čas sestanki ruskih monar-histov, kateri se zbirajo okoli velikega kneza Kirila Vladimirovića, sedanjega ru-skega »carja«. Prićakujejo pa tudi iz Ju-goslavije znanega škofa Antonija. Na će-gav račun neki potuje ta intrigant, ki ga sam patriarh Tihon ne mara in ga je kot šefa ruske inozemske pravoslavne cerkve odstavil? Mislimo, da se ne motimo, će iz-rekamo domnevo, da ta ruski reakcionar živi, potuje in rovari na račun našega bud-geta. Će se ne varamo, utegne pri nas še postaviti svoj prestol sam Kiril Vladimiro-vić in mu bo sedanji režim mogoće še vo-tiral civilno listo.

✚ Rusija in Tibet. Sovjetska vlada pripravila ekspedicijo v Tibet, katero bo vodil pomoćnik znanega tibetskega raz-iskovalca Prěvalskega, Kozlov. Kozlov je spoznal sedanjega Dalaj-lamo ćamzo XIII. leta 1904, ko je le-ta pobegnil pred angle-ško ekspedicijo majorja Jounghousbanda iz Lhasse v Urgo v Mongoliji. Leta 1908. je bila med Rusijo in Anglijo sklenjena po-godba, da nobena izmed njiju ne bo pri-rejala ekspedicij v Tibet. Zdaj je prišel čas, da se ekspedicija v Lhaso izvrši, pri ćemer sovjeti zasledujejo seveda tudi po-litićne namene.

Konec železniškemu škandalu!

Ljubljana, 6. okt.

Na današnjem manifestacićskem zboro-vanju v veliki dvorani hotela Union, ki ga je priredila Zveza industrićcev na sloven-skem ozemlju kraljevine SHS, se nam je vnović predloćil naravnost obupen polo-žaj železnićkega prometa v naši državi. Re-solucije, ki jih je shod soglasno sklenil, same dovolj jasno govore in obtoćujejo današnji režim.

Poroćal je na shodu inženjer Milan Šuklje, ki je v objektivni lući naslikal žalostni položaj državnih železnic. Po ži-vahni debati so bile soglasno sprejete sle-deće

RESOLUCIJE:

Na velikem zborovanju dne 6. oktobra 1922 v Ljubljani zbrani industrićci, trgovci, obrtniki in zastopniki delavskih organizacij ter organizacij železnićkih uradnikov in uslužbencev so soglasno ugotovili:

1. da je železnićki tovorni promet iz Slove-nije v vso ostalo Kraljevino dejanski popolnoma ukinjen. Vse postaje na progah državnih železnic od Jesenice do Karlovca, Capraga in Siska so za-trpane po zastalih vagonih, ki zapirajo tudi že prometne tire. Enako zatrpane so postaje Ju-žne železnice do Zagreba in Siska.

2. Na postajah državnih železnic v Sloveniji stoji: 1882 pokvarjenih vagonov, 550 natovorjenih vagonov, okoli 200 novih reparacijskih vagonov in mnogo stotin praznih vagonov. Na postajah Ju-žne železnice stoji vsega 2.175 natovorjenih vago-nov, od teh v postaji Tezen pri Mariboru 1.003 vagonov. Najstarejši od teh vagonov stoji že od 30. maja t. l.

Pri carinarnicah Maribor, Ljubljana in Za-greb stoji 900 vagonov. Već sto vagonov pa slu-ži za stanovanja železnićkimu osebju. Vsak dan še prihajajo reparacijski vagoni iz Avstrije ki bodo do kraja zaprli naše proge.

3. Že več mesecev ne prevzame državna železnica v Zagrebu in Sisku transportov iz Slove-nije, izvzemši železnićki premog, železnićki mate-rijal in 4 do 10 drugih vagonov. Navzlic temu pa Direkcija državnih železnic Zagreb ni objavila ograńićenja prometa. Vsled tega prihaja inozemska roba iz Mađarske na naše proge vzhodno od Za-greba in trajno zapira pot našim transportom.

4. Državnim železnicam primanjkuje izveć-banega strokovnega uradništva, poduradništva in služiteljstva. Še vedno pa zapuščajo osebe državno železnićko službo. To osebje je vseskozi mizerno plaćano, da ne more več obstati. Uprava državnih železnic tudi ni nićesar storila za nastanitev oseb-ja. Na državnem kolodvoru v Zagrebu stanujejo železnićarji še danes v već stotinah vagonov. Tudi v Dravljah pri Ljubljani je 35 vagonovskih stano-vanj.

5. Počasno in nezadostno poslovanje carinskih uradov je v znatni meri prispevalo k katastrofi. Neugodno so uplivala tudi nenadne premembe v

carinskih tarifah, posebej pa še naglo menjajoće se odredbe devizne politike. Resortna ministrstva so odloćala zgolj iz enostranskega svojega vidika. brez zira na posledice, koje njih odredbe pov-zroćijo v itak derutnem železnićkem prometu.

6. Da katastrofa, ki je že dejstvo, ne unići trajno vsega gospodarstva v Sloveniji, in da se taka katastrofa ne udeleži v vsej Kraljevini, se morajo nemudoma storiti odloćni ukrepi.

V tem smislu predlagamo in zahtevamo:

a) Da se takoj poskrbi za primerne življenske pogoje železnićkega osebja, uradništva, podura-dništva, služiteljstva in delavstva. Nemudoma se morajo regulirati njih denarni prejemki. Ob enem se mora započeti smotrna akcija za nastanitev teh namešćencev in njih rodbin.

Nujno potrebna je tudi nova enotna in mo-derna službena pragmatika, ki naj ustvari zopet red in zadovoljstvo pri železnićkih uslužbenci.

Nadalje naj železnićska uprava skrbi za vz-gojo naraščaja ter naj otvori vse potrebne stro-kovne šole.

Zahtevamo, da se uprava državnih železnic reši sedanjega birokratizma, zlasti izraženega v funkcijoniranju državnega računovodstva; da se preosnuje ta uprava po načelu zdrave komercij-alne politike. Mislimo pa, da je treba resno pri-stopiti vprašanju privatiziranja naših državnih železnic.

b) Ne nasprotujemo projektu velike trans-versalne Jadranske železnice, ki jo zahteva dr-žavni interes. Moramo pa odloćno zahtevati, da se nemudoma poskrbi za saniranje obstojećih železnićkih linij, v prvi vrsti glavne žile, ki veće Zagreb z Beogradom in to poćenši z izgradbo dr-žavnega kolodvora v Zagrebu ki nikakor ne od-govarja potrebam. Potem pa tudi onih paralel-nih in stranskih prog, ki vodijo proti centru države, Belgradu. V tem smislu pred vsem ime-nujemo kot za Slovenijo najvažnejše proge Bu-bnjarci—Karlovac—Caprag— in Dugoselo—Novska ter paralelno linijo Koprivnica—Virovitica—Slati-na—Našiće—Osijek. Te proge naj se ojaćijo v gor-njem ustroju, v tirih in pragih, zgrade naj se po-trebna umikališća, razširijo naj se važni kolodvo-ri. Za ta dela je otvoriti brez odlašanja vse po-trebne kredite, zlasti je tudi skrbeti za to, da se v železnićko službo zopet povrnejo inženjerji in stalni uslužbenci, ki so jo zapustili radi neznosno nizkih prejemkov.

c) Nemudoma naj se izdajo oziroma uzakoni-jo enotni službeni predpisi, enotni obratni pravilnik za vso Kraljevino.

d) Nemudoma je ustvariti sporazum z upravo Južne železnice, zlasti naj se ugotovijo predpisi za instradiranje transportov po linijah državnih železnic in Južne železnice. Nemudoma naj se otvori promet na progi Bares—Virovitica in naj se omo-goći uporaba proge Gyekenyes—Bares, da morejo tovari iz Mađibora preko Pragerskega—Gyeken-yesa in Baresa priti do Virovitice in tako do vz-hodnih pokrajin Kraljevine

e) Odloćno zahtevamo, da Direkcija v Za-grebu prvenstveno odpravlja domaće transporte in da odklanja sprejemanje inozemskih transportov, vse dotlej, dokler niso razbremenjene zatrpane naše postaje in da ni omogoćena odprema tovo-rov po naših linijah. Dokler ne morejo Zagreb d. kol., Karlovac, Caprag, Siskak prevzeti vso našo robo, toliko časa absolutno ne smejo transporti iz Mađarske prihajati na progo Zagreb—Siskak—Ze-mun, ki preprećujejo odpremo naših produktov. Dokler imenovane postaje niso odprte za tovorni promet iz Slovenije, naj Direkcija v Zagrebu takoj razglaši dejansko obstojeće ograńićenje prometa.

f) Nujno pozivamo vlado in Zakonodajno skupščino, da brez odlaganja v pravilnem spozna-nju kritićnega stanja našega železnićkega prometa, ukrepejo v smislu naših predlogov te neodloćljive ukrepe. Apeliramo na Ministrstvo saobraćaja, Mi-nistrstvo financ, Ministrstvo vojne in mornarice, na Ministrstvo trgovine in industrije, na Ministr-stvo za šume in rudnike, na Ministrstvo poljopri-vrede in vode, na Ministrstvo socialne politike in še posebej na gg. ministre, ki načeljujejo tem mi-nistrstvom, da nemudoma posvetijo vse svoje moći odvratitvi preleće definitivne katastrofe železnić-kega prometa in katastrofe našega narodnega go-spodarstva. Pozivljamo jih, da nemudoma ustano-vijo v cilju odvratitve take katastrofe poseben in-terministerijski komitet, ki naj poskrbi za udele-žitve naših nujnih predlogov. Ta komitet pa naj še nadalje skrbi za to, da ne bodo ukrepi posa-meznih ministrstev še nadalje obremenjevali železnićke službe. Komitet naj gleda na to, da upo-števajo odredbe posameznih ministrstev potrebe železnićkega prometa in da te odredbe ne vsstav-jajo vedno novih neprilik. Ne moremo pa, da ne bi še enkrat opozarjali na nujno potrebo ekspedi-tivnejšega poslovanja carinske uprave, ki že pre-dolgo v nedopustni meri ovira železnićko službo.

g) Pozivljamo Ministrstvo saobraćaja, da re-vidira vozni red osebnih vlakov, in da omeji br-zovlake, ki preveć ovirajo tovorni promet, na ne-obhodno potreben minimum.

h) Ponovno pozivljamo Ministrstvo saobra-ćaja, da potom strokovne ankete uredi dobavo pre-moga železnićkim upravam.

i) Apeliramo na g. ministra saobraćaja, da posveti vso pažnjo poslovanju Direkcije Zagreb, ki je zakrivila, da je vsa Slovenija danes dejansko brez železnićkega prometa, da jo čakata beda in obup.

Škandal v zavodu slepih.

V zavodu slepih v Koćevju je nanovo namešćen učitelj Gvido Pahor. Že prve dni je pokazal, da nima srca za uboge slepce. Za vsako malenkost in pregrešek nad njimi rjove in divja, da se ćloveku nehoće pojavi

dvom o njegovi zdravi pameti. Venomer žuga oskrbovancem, ki njega sploh nić ne briga, da bo vse stran pognal. Zelo rado-daren je z inteligentnimi priimki, kakor »Lausbube«, mrhe, neumne smrklje, in jim obeta »locne«, da bodo skozi okno sfrćali. Će si gospod Pahor proti odraslim dovoli takšno odrudno postopanje, kaj bo potem z otroci prićel?

Ali so v naši domovini res samo lede-na srca, brezćutna srca? Zdi se, da je za-mrlo pri Slovenci vsako soćutje do trpi-nov. O dobro slovensko ljudstvo, prosim te, ne zabi svojih nesrećnih sobratov in so-sester! Će našim odraslim slepim ni dru-gaće odloćeno, nego da jih postavijo na ce-sto, kakor jim dan na dan obetajo, upamo, da jim bodo usmiljena srca pomagala.

Potem bi ostala še ena prošnja, nam-reć, da dobi naša slepa deca dobre in raz-umne vzgojitelje.

Oskrbovanci zavoda za slepe.

Dnevne novice.

— Župnićskega izpita dne 4. in 5. ok-tobra so se udeležili sledeći gospodje: iz druge polovice: Janez Burnik, kaplan v Cerkljah pri Kranju; Albin Gnidovec, ka-plan v St. Jerneju, Franc Osolnik, ekspozit v Izlahah, Franc Sušnik, kaplan v Morav-ćah in Franc Suštar, kaplan v Metliki. Iz prve polovice: Vincenc Gostiša, kaplan v Smarjeti, Ivan Sadar, kaplan v Kranju in Josip Šimenc, kaplan v Naklem.

— Duhovske plaće. K temu vprašanju za katerega sedanja vlada nima nobenega smisla, tako da se že v inozemstvu zgra-žajo, smo zopet prejeli tale dopis: Duhovšći-na že dolgo prićakuje doklad in nagrad za šolo. Niso nam mnogo obljubili, pa še tega ne izplaćajo, potem se pa naj ćlovek ogreva za centralizem. Pravićnost, ki je podlaga kraljevstva, je danes mrtva, a ne pozabimo, da božji mlini še vedno meljejo, sicer po-ćasi — a sigurno.

— Za zgradbo doma slepih odraslih in dece je daroval trgovec Josip Selan v Laćkem vsoto 1000 kron. Srćna hvala. — Slovensko srce postavi Ćimpreje lastno streho najbednejšim med bednimi in v veselih in ćalostnih urah ne zabi svojih slepcev.

— Umrl je 4. oktobra po dolgi mućni bolezni v St. Vidu pri Lukovici gospod Luka Pestator, ra-ćunski nadsvetnik v pokoju. Pogreb bo v petek. Naj v miru poćiva!

— Avtomobil so ustavili fantje iz Medvod. Ko je lesni trgovec Javornik iz Ljubljane vozil preko Medvod, se je več precej vinjenih fantov postavilo sredi ceste tako, da je moral avto usta-viti, tedaj je pristopil eden fantov z odprtim no-žem k Javorniku in zahteval od njega 100 dinarjev odškodnine, ker je avto baje zadel enega izmed dru-žbe in ga prevrnil v jarek. Druge nesreće ni bilo.

— Vojaški binokliji med prebivalstvom. Mi-nistrstvo vojne in mornarice je sporoćilo, da se nahaja med prebivalstvom še večje število vo-jakićkih daljnogledov, zlasti sistema Zeis, ki jih je pustila na našem ozemlju avstro-ogrska vojska o priliki svojega umika l. 1918. Vsi ti daljnogledi pripadajo kot vojni plen državi in predstavljajo njeno izključno lastnino. Kdor si je kakorkoli sa-molastno prisvojil kak tak daljnogled, ga mora od-dati najbližji vojaški komandi ali orožnićki postaji, ki mu bo prejem potrdila. Ako bi se tudi po tem razglasu našel pri kom kak vojaški daljnogled, za katerega bi posestniki ne mogli dokazati, da so jih nabavili za svojo lastno potrebo še pred vojno, odnosno se izkazati z nakaznico gospodarske ko-misije za stvarno demobilizacijo za dotićni daljno-gled, se bodo taki daljnogledi odvzeli, proti do-tićnim osebam pa se bo postopalo kakor z zataje-valci državne imovine.

— Hrbenico si je izpahnil pri delu na žagi A. Skoka v Domžalah delavec Ivan Ogrinc. Po-škodba je smrtnonevarna.

— Uboj. Na plesni veselici na Praprotnem pri Železnikih je prišlo dne 2. oktobra med fanti do prepira, kasneje zunaj na cesti pa do spopada, pri katerem je bil Janez Benedik zaboden v srce. Fant je umrl še tisto noć v nezavesti brez da bi povedal, kdo ga je. Govori se, da ga je zabodel neki Svolićak kateremu je Benedik malo poprej dal zausniko.

— Strajk pravoslavnićh bogoslovcev v Pri-zremu. Svoj čas so gójenci pravoslavne bogoslov-nice v Prižremu zaradi slabe oskrbe stopili v strajk. Vsled tega je bil najstarejši letnik izkljućen iz vseh semenišć v državi. Izkljućen bogoslovci so nato prišli k ministru za vero v Belgrad. Le-ta je bil pa na političnih in bogoslovci so čakali nanj celih mesec dni, stanujoć v tem času v nekdanji kapeli na starem pokopališču. Ko se je tñ dni mi-nister vrnil, je sprejel bogoslovce in jim obljubil, da bodo zopet sprejeti v bogoslovje in da se bodo tam tudi gospodarske razmere izboljšale.

— Napaćen doktor. Zagrebšća policija je are-tirala pravnika Ćedomila Montana iz Drnića, ki se je izdal za doktorja in policijskega uradnika ter izmamljal ljudem večje in manjše vsote. Kot »dobra partija« je dobil dostop v razne družine in jih skubil. Dejansko je Montana oženjen, a je ženo pustil, ko je bil zapravljen njeno doto.

— Izgnoli zakonski par. V Novem Sadu je pred tremi meseci na skrivnostan naćin izginila soproga mladega mađarskega zdravnika, sedaj je pa na enak nepojasnen naćin izginil tudi zdravnik sam. Policija je uvedla preiskavo.

— Ruske ućenjaške ekspedicije. Ruska vlada je opremila ladje »Ljening«, »Troćkij«, »Sverdlov«, »Krasin«, »vnještorg« in »Arkoz«, katere se podajo v znanstvene svrhe v Ledeno morje.

— Zanimivi memoari. Izšli so spomini carja Aleksandra II., ki so jako zanimivi. Car daje ja-ko dobre karakteristike o Viktoriji, Francu Jo-žefu, Viljemu I., Bismarku in mnogih drugih. Piše tudi o revolucionarnem pokretu v Rusiji. Rusijo gleda zelo ćrno in pravi, da bi se najrajši odrekel prestolu.

— Tatvina ali izguba. Dne 19. sept. 1922 je bil Adolf Vojski iz Sp. Siske, Jernejeva c. 103, ukraden ali izgubljen med potjo od gl. kolodvora do Siske zavoj s sledećimi predmeti: 4 moške be-le spodnje hlaće, 3 bele srajce, zimska maja, 3 ženske bele srajce, 2 beli spodnji krili, bele hla-će, ženska modra letna obleka, 1 par nizkih žen-

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 8. oktobra R. U. R. Izven.
Ponedeljek, 9. oktobra HLAPCI. Red D.
Torek, 10. oktobra zaprto.
Sreda, 11. oktobra JACK STRAW. Izven.
Četrtek, 12. oktobra ROMANTICNE DUŠE. Red B.
Petek, 13. oktobra JACK STRAW. Red E.
Sobota, 14. oktobra HEDDA GABLER. Red D.
Nedelja, 15. oktobra HEDDA GABLER. Izven.
Ponedeljek, 16. oktobra HEDDA GABLER. Red A.

OPERA.

Nedelja, 8. oktobra PRODANA NEVESTA. Izven.
Ponedeljek, 9. oktobra zaprto.
Torek, 10. oktobra TRIPTYCHON. Red E.
Četrtek, 12. oktobra LAKME. Red A.
Petek, 13. oktobra zaprto.
Sobota, 14. oktobra CARMEN. Red B.
Nedelja, 15. oktobra MADAME BUTTERFLY. Izven.
Ponedeljek, 16. oktobra zaprto.

Iz gledališke pisarne. Operne predstave so prične v nedeljo, dne 8. t. m. Kot otvoritvena predstava se vprizori »Prodana nevesta« z g. Julijem Betetom v vlogi Kecalja in z g. Marijem Šimencom v vlogi Janka. Ker sta bili igrani operi »Triptychon« in »Lakme« koncem sezone le v skrajšanem letnem abonmanu in sta ostali tako večini letošnjih abonmentov neznani, sta uvrščeni za sezono 1922/23 v redni normalni abonma. Tako se igra »Triptychon« v torek, dne 10. t. m. za red E, »Lakme« pa

v četrtek, dne 12 t. m. za red A. Ustrezajoč željam mnogih abonmentov se odigra za vse abonmane tudi opera »Carmen«. Vse operne predstave se pričnajo redno ob pol osmih zvečer, vse dramske pa ob osmih. — Operni načrt za prve mesece sezone obsega najprej dve slovanski, v Ljubljani do zdaj še nevpripravljeni znameniti operi in sicer Smetane komično opero »Tajnost« (Tajemství) in Leoša Janáčka veliko moderno tragično opero »Pastorka Jenufak«. V »Tajnosti« izvajajo glavne vloge gg. Thierry-Kavčnikova (Roza), Thalerjeva (Blaženka), Kovač (Vid), Zathay (Bonifac), Zupan (občinski svetovalec Malina) in Cvejiš (občinski svetovalec Kalina). Potujočega pevca Srjančaka poje g. Bratuž. Opero bo dirigiral g. kapelnik Balatka. V glavnih vlogah »Jenufak« nastopijo gg. Thierry-Kavčnikova (posetnica Burjevka, najvažnejša vloga), Lewandowska (pastorka Jenufa), Matašičeva (Karolka), Sowiłski (Laca), Kovač (polbrat Steva) in Cvejiš (prvi mlinski hlapec). Nadalje se pripravljajo Rossinjeva komična opera »Seviljski brivci«. V tej operi bo gostovala gospa Pavla Lovšetova. Pela bo koloraturno vlogo Rozine. Don Figaro bo pel g. Levar, Don Bazilija g. Betetto, grofa Almaviva g. Kovač, Don Bartola g. Zupan. Opero bo dirigiral g. Neffat, režiral pa g. Vasilij Sevastjanov. Tekom meseca novembra se namerava vprizoriti Arriga Bolta velika opera »Mephistopheles« z ga. Zikovo v vlogi Margarete, z g. Šimencom v vlogi Fausta in z g. Zathayem kot Melistom. Te opere bo režiral in dirigiral g. ravnatelj Rukavina. Za prvi december, praznik narodnega ujedinjenja, se pripravljajo izvirna slovenska Foersterjeva opera »Gorenjski

slavček«. V naslovni vlogi nastopi kot gost gospa Pavla Lovšetova, vlogo Majde bo pela gna Šiličgova, vlogo Ninon gna Thalerjeva, vlogo Franja g. Šimenec, kot Chanson nastopi g. Levar, štrklja poje g. Zupan, Rajdija g. Bratuž, Levra g. Debevec, krmarja g. Zorman. Režijo bo vodil g. Šest. — To je načrt novitet za prve tri mesece sezone 1922/23. Vmes se bodo izvajale tudi nekatere opere starega repertoarja.

Prva operna noviteta nove sezone bo v torek, dne 17. oktobra. Izvaja se znamenita Smetanova opera »Tajnost« (Tajemství).

Ljudski oder.

Ljudski oder. Nedelja 8. oktobra: »Reveček Andrejček«. Nedelja 22. oktobra: »Hlapec« (noviteta). Sreda 1. novembra: »Mlinar in njegova hči«. Nedelja 5. novembra: »Mlinar in njegova hči«. — Začetek vselej ob pol 8 uri zvečer. Predprodaja vstopnic za v nedeljo 8. t. m. (»Reveček Andrejček«) danes od 5. od 7 ure zvečer; v nedeljo dopoldan od 9. do 12. ure in popoldne od 3. ure naprej do predstave v pisarni Ljudskega odra (I. nadstropje).

Orlovski vestnik.

Prosvetno društvo na Raki pri Krškem vabi na slovesno ustanovitev tukajšnjega orlovskega oddelka v nedeljo, 15. septembra 1922, vsa sosednja bratska društva. Začetek ob 13. uri. Sprejem go-

stov, cerkvena slovesnost, govor dr. Basnaja, telo vadba. Sodeluje orlovska godba iz St. Jerneja.

Turistika in sport.

Sturm 14. Dunaj: Ilirija. — V nedeljo 8. t. m. ob 16. uri se vrši na igrišču Ilirije pred drž. kolodvorom nogometna tekma med S. K. »Sturm 14« z Dunaja in Ilirijo. »Sturm 14« je vodilni klub dunajskega 11. razreda, kar znači v vseh ozirom prvovrstno moštvo. Dunajski časopisi hvalijo zlasti njegovo napadalno vrsto in moderni kombinacijski način igre. — V Iliriji nastopi po dolgem presledku zopet golman Pelan. Srednji krilec Zupančič igra v nedeljo 110. tekmo za Ilirijo. — Igra se ob vsakem vremenu; vstopnina: sedeži 15 Din in 8 Din, članske, dijaške in vojaške vstopnice 3 Din. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10. do 12. ure pri blagajni na igrišču.

Dirka na Semmeringu, ki se je vršila 24. septembra t. l., je največja prireditelj mednarodnega značaja avstrijskega avtomob. kluba. Zmagovalec je Hoerner na Benz-u s Continental-Cord-pnevmatik. Ta je bil najhitrejši vseh razredov ter pridobil prvo nagrado na Semmeringu. V ostalih razredih z avtomobili in motor-kolesi je dobila Continental pnevmatika precejšnje število nadaljnjih prvih mest. Od doslej prirejenih dirk na Semmeringu je Continental zmagal že 7 krat. 4231.

Dirka na Semmeringu

Klasična avtomobilska dirka, prirejena od avstrijskega avtomobilskega kluba dne 24. septembra 1922.

Zmagovalec Hoerner na Benz-u s

CONTINENTALOM

Najhitrejši vseh razredov. Dobitnik nagrad dirke Semmering 1922.

Prvi do 1.1 L.	Zyl. lastnik	Graf Kolowrat na Austro-Daimler-Sascha
Prvi 1-6	"	Kirchner " Puch
Drugi 1-6	"	Weiss " Puch
Prvi 1-6	"	Schenck " Austro-Daimler
Prvi 1-6	"	Graf Kolowrat " Austro-Daimler-Sascha
Prvi 2	"	Wetza " Austro-Daimler
Prvi preko 3	"	Hoerner " Benz
Tretji 3	"	Joerne " Orel
Prvi 500 ccm	"	Schuster " Wanderer
Drugi 350 ccm	"	Tennigkalt " D-Rad

CONTINENTAL PNEVMATIKA

Dirka na Semmeringu dobljena že 7krat s CONTINENTAL PNEVMATIKO.

Glavni zastop.: Viktor Bohinec, Ljubljana, Poljanska c. 5.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje itd. priporoča trdka A. & E. Škaberne Ljubljana Mestni trg 10

Trgovski pomočnik »Gulan-feris«, ludi pisarn. moč, več slov. srbo-hrv. in nem. jezika in pisave, išče mesto za takoj ali do 1. nov. v Ljubljani. Naslov pove upravo lista pod štev. 4208.

Prostov. javna dražba.

V nedeljo 8. oktobra 1922 ob 14. uri popoldne na Glincah, gostilna »Amerika«, napredaj: 1 KOČJA in več drugih VOZ, 2 KONJA, več DIVANOV in drugih predmetov. 4222

Lepo posestvo

ki meri 40 oralov, oddaljeno ¼ ure od žel. postaje Rimske toplice, prodam. Cena 150.000 Din. Več povero pri g. KREUHU, gostilna »Pri Stari pošti«, Rimske toplice. 4219

OPRAVA.

Kdor hoče imeti nekaj lepega, pripravnega in poceni, naj si ogleda izdelke ERMAN & ARHARJA v St. Vidu 4. Specialiteta: Amerik. pisalna miza. 4224

Kadi za zelje

proda FRANJA NOVAK, Gradaška ul. 4.

Redka prilika!

Prodajam radi bo-
lezni HIŠO na periferiji mesta z gostil. koncesijo, z velikim vrtom in dvoriščem. Cena zelo ugodna. Kupec dobi takoj gostilno in stanovanje. Pojasnila daje Ignacij KOZLJAK, Selo št. 28, pošta Moste. 4221

Fani Brilly, Ljubljana

Resljeva cesta št. 22
KLOBUČARSTVO IN SLAMNIKARSTVO
Preoblikovanje, nakipčevanje, moderniziranje vsakovrstnih slamnikov in klobukov za dame in gospode.

Poravnajte naročnino!

Enonadstropna HIŠA

z 9 stanovanji, na Selu, je napredaj. - Poizce se: Vodmatska ulica 4 - Moste.

Kupim ali vzamem v najem malo posestvo

L. j. hišo s pritlikinami, par njiv, travnik, v kolikor toliko ugodnem kraju za obrtnika. — Cenjene ponudbe prosim na upravnishvo »Slovenca« pod štev. 4206.

Napredaj: moške suknje, hlače, čevlji in dve postelji, ter ženski plašč. — ROŽNA DOLINA št. 120. 4207

Delavnica

usnjenih suknjičev

od 3500 kron dalje. Trgovcem znaten popust. — KRISTJAN PREMUR, krojač, Kranj. 4213

POSODO

za MOŠT, VINO itd.

dobite, dokler traja zaloga, pri trdki: L. AUGUSTIN, Spod. Siska, Jernejeva ul. št. 231, od 3. do 5. popoldne. 4047

TVRDKA ZAJEC

Ljubljana, Sv. Florijana ulica 23
priporoča svojo bogato zalogo kuhinjske posode, orodja, kovanja in drugih potrebščin.

Klavirje

planine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. — Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasn. instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. — Allenz Breznik, b. u. Glash. Mal., Ljubljana, Kongresni trg 15

Napredaj je nova, zgornja

ženska jopa in dve omari

Več pri lišniku, Čopova cesta 19.

LOKAL!

IŠČE krojaški mojster za otvoritev večjega modnega salona, brez-pogojno v sredini mesta, takoj ali spomladi 1923. Ponudbe pod »Krojaški mojster« na upravo lista.

Veliki Singerjev šivalni

STROJ za čevljarje, skoraj nov, je napredaj. — Naslov pri upravnishvu SLOVENCA štev. 4150.

HALO! Čitajte! HALO!

Prepričajte se v lastno korist in ogledajte si veliko zalogo dvokoles in otroških vozičkov, novih modelov in pnevmatik po ceni.

»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov. — Ljubljana, Karlovska cesta 4. Trgovina: Stari trg 28.

SPREJEMAJO SE

tudi popravila za v polno popravo.

linši, podgane, stene, škurki in vsa glazen mora poginuti, ako porabljate mojo najbolje preizkušeno in splošno hvaljeno sredstvo, kot proti poljskim in hišnim mišim K 28, za podgane K 28, za škurke K 20, za stene K 28 uničevalec moljev K 10 in 20, proti mršesom K 10 in 20, masilo proti ušem ori Judeh K 10 — in živini K 10 —, za uši v obleki in perilu K 10 in 20, proti mršesu na sadju in zelenjavi proti uraviljam 10 in 20 K. Pošljite po povzetni Zavod za eksport M. Jünger, Petricijska ul. 3. Zgreh 39. Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Stolpne ure

popravlja IVAN SELISKAR
urar v Ljubljani, Zadrzna ulica št. 10.

IVAN JAX IN SIN

GOSPOSVETSKA C. 2. - LJUBLJANA

Sivinski stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1. 1867. Došlo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. Vezanje poučuje brezplačno. Pisalni stroji ADLER Geniki zastoj in franko. Kolesa iz prvih tovar: Dürkopp, Styria, Waffelrad.

DONAŠALKA, Slovenca

za Šiško se takoj sprejme.

Oglasiti se je v upravi.

Vse šolske potrebščine

Vse pisarniške potrebščine

Vse vrste papirja in trgovskih knjig

Vse vrste trakov za pisalne stroje

Vse vrste kuvert (s tiskom po naročilu)

Vse vrste črnila, zvezkov od 8—80 listov

Vse vrste peres, radirk, tintnikov kakor

tudi notezov, praškov za črnilo, pis. map,

šolskih tablic, kamenčkov in svinčnikov

razpošilja po najnižjih cenah na drobno in na debelo

JOSIP OMERZA

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6, i. nadstropje.

Gg. trgoval pri večjem naročilu popust.

VOJAŠKE ZADEVE!

Otvoril sem oblasno konc. informacijsko pisarno — Ljubljana — Vrtača 3, Koršikov vrt, prva vrata desno. Dajem točna pojasnila v vseh vojaških zadevah: oprostitve službe, skrajšanje roka, premeštev vpoklica in polovanja v izenostav itd.

JOSIP SVETIC, podpolkovnik v p.

Nad 30let star, pošten, dober katol., v vseh panogah kmet. izvežban, želi službe oskrbnika ali gospodarja pri kaki vdovi. — Sprejel bi tudi službo cerkvenika in bi lahko na župnijskem posestvu tudi kaj pomagal. Resne ponudbe je poslati pod »Zastopen gospodar«, poštno ležeče Maribor. 4210

Učenca za vrvarsko obrt

ali v delo proti tedenski plači, sprejem. — IVAN N. ADAMIC, vrvarna, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. 4212

Za takojšnji nastop iščem

stavnega tehnika

za pisarniška dela. — Dobri risarji z večjo prakso imajo prednost. — Plača po dogovoru.

Fran Ravnikar, mestni tesar-ski mojster Linhartova ulica št. 25, LJUBLJANA.

Iščem MLINARJA,

kateri bi znal tudi na žagi rezati. — Naslov pove upravnishvo SLOVENCA pod štev. 4163.

Iščem izvežbanega

DELOVODJO

ozir. preddelavca za cementno strešno opeko ter izurjenega strgarskega pomočnika za LES. — Kupim malo rabljen stroj za zarezno strešno cementno opeko. — Ponudbe nasloviti na upravnishvo tega lista pod: »Stalno delo št. 4223«.

AKADEMIK

išče inštrukcije v Ljubljani. — Najraje sprejme gimnazijca. — Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 4227.

Dva vajuca

iz poštenih družin, sprejem. Stanovanje na razpolago. Franc KOSMAC, ključav. mojster, Jeranova ul. 5, Ljublj.

Zdravnik za notranje in otroške bolezni

dr. Anton BRECELJ

bivši primarij v Gorici, se je preselil na Emonsko c. št. 20, kjer ordinira od pol 15. do 16.

Dva kleparska vajuca

najraje iz okolice, sprejme ALOJZIJ VRABEC, kleparski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta št. 52. 4202

ZAKONSKI PAR brez otrok IŠČE

STANOVANJE

z 1—2 sobami in kuhinjo. Visoka nagrada. Ponudbe na upravo pod »Nagrada«.

Kupim manjše izložbeno

okno. IV. FLERIN, DOMZALE 89.

Sporočamo, da se je naša draga mati, ozir. tela in stara mati

Marjano Seljak roj. Maček

v sredo, dne 4. oktobra, ob 8. uri zvečer Bogu vdana preselila v boljšo domovino.

Vsem prijateljem in znancem jo priporočamo, da se je spominjajo v svojih molitvah.

Sora pri Zireh, dne 4. oktobra 1922.

FRANC SELJAK, posestnik, mož.

FRANC, IVAN, posestnik, MATEJ, ERNEST, MARKO, posestnik, JERNEJ, sedaj P. KOSTA, O. S. F. — sinovi.

IVANA REJIC, FRANCA KOGOVSEK, MARIJA GUZELJ — hčere.

In vsi ostali žalujoči.

Najboljše so pravi AMERIKANSKI in angleški

SINGER-šivalni strojiSinger-igle
in
nadomestni deli.LASTNA
MEHANIČNA
DELAVNICASinger-olje
sukaec
svila itd.PRODAJA
NA
OBROKE

— Singer-šivalni stroji Bourne & Co New York —

CENTRALA za kraljevino SHS Zagreb, Marulićeva 5. — Podružnice:

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 3.

Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod n/S, Subotica, Novi Sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Stip. — Zastopstva so v vseh večjih krajih.

Nc I 167/22-2.

DRAŽBENI OKLIC.

Prostovoljna SODNA DRAŽBA glede ZEMLJIŠČA vl. štev. 2019 d. o. Trnovsko predmestje se vrši V NEDELJO, 8. OKTOBRA 1922 ob 15. uri pop. v gostilni v Kozlezi v Ljubljani.

Prodaja se HIŠA BLIZU KOZLEZIJE. Hiša je vila, letos zidana. Prodajalčevo stanovanje ali vsaj eno je v dveh mesecih po dražbi prosto. Izključna cena 1.400.000 K, vadij 10 odstotkov.

Dražbene pogoje se lahko vpogleda pri notarju M. Hafnerju v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6.

Ljubljana, dne 28. septembra 1922.

MATE HAFNER, notar kot sodni komisar.

Ustanovljeno 1879.

Ustanovljeno 1879.

**MEDNA-
RODNI TRANSPORTI
EMIL EICHHORN**Brod n/S.
Brzjavci; Eichhorn.Bos. Brod,
Telefon 49.**Zaloga klavirjev**

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

„SINTA“**Splošna Industrijska in Trgovska Družba**

z. o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 15

dobavlja iz skladišča ali tovarne

Gospodarske stroje in razno orodje, stroje in druge potrebščine za mlekarstvo,

Nosilce, betonsko železo, lite cevi, žico, strešno lepenko.

Vse vrste železa, pločevin, žebeljev.

Različna orodja, okove za zgradbe, ter razne hišne in kuhinjske potrebščine.

Motorje vseh vrst za pogon z benc., sirov. oljem in s paro.

Cele naprave za izdelovanje plina in briketov.

Tračnice, ogibe, vozove in vse druge potrebščine industrijskih železnic.

Cevi za vodovode in plin ter vse tozadavne armature.

**Najugodnejša nabavna prilika za trgovce
in industrijalce po tovarniški ceni!**

Tovarna

Jos. ReichLjubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ulica 4

Barva vsakovrstno blago :: Kemično čisti obleke :: Svetlolikovratnike, zapesnice in srajce.

Podružnice: MARIBOR (Gospodskulica 38), NOVO MESTO (Glavni trg), KOČEVJE štev. 39.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremljenih za rodbinsko in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v velenju brezplačen. Isto tam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, gumbl, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija. Cene najnižje.

Dr. ing. MIROSLAV KASAL Obestveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavebnik
LJUBLJANA, GRAD ŠČE 13.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe.

Izvršitev - Projektiranje!

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z. o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,

l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se obrestujejo po **5 1/2 %** brez odbitka rentnega in invalidskega davka.Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 %**Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 %****MARASKINO MORPURGO**

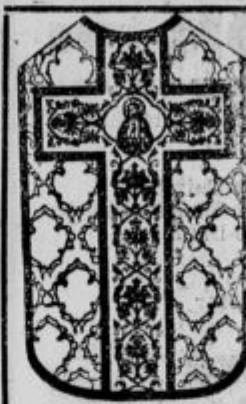
Čašica tega delikatnega LIKERA je nepopisen užitek!

Priporočamo: COGNAC DALMATIA MEDICINAL in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakle in sirupe.

PRVA ODLIKOVANA DALMATINSKA PARNA DESTILACIJA

V. MORPURGO, Split.

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovenova ulica št. 9.

Josip Neškudla,

Jablone nad Č. Slanom 86, Čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporočamo se prečastiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, kelihe, monstrance, svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni izvršitvi in ceni. — Solidnost trdnosti jamčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vsi cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovorili ali predložili vzorce
J. NESKUDLA, Ljubljana, hotel „Tratnik“.

Potniki v Ameriko pozor!

United American Lines Inc.

prevažajo potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:

Hamburga—Southamptona in Cherbourga v New-York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

Simon Kmetec

zastopnik za Slovenijo

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Prometni zavod za premogd. d. v
LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški in črni premog ter jajčne brikete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

SLAVENSKA BANKA d. d. Podružnica
LJUBLJANA

preje Jugoslovanska Union-banka

ZAGREB**BEOGRAD**

Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Budapest: Balkan Bank r. t.

Afilacije:

Split: Jugoslavenska industrijska banka.

Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerve 200.000.000 K.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.